

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3To/25/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8613010261
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Monika Halkociová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8613010261.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Moniky Halkociovej a sudcov JUDr. Lucie Bašistovej a JUDr. Mariána Sninského na verejnom zasadnutí konanom dňa 17.10.2023, v trestnej veci obžalovaného A. B. B. a spol., pre trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1 Tr. zákona účinného do 31.12.2005 formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Tr. zákona a iné, o odvolaní poškodeného TATRA-AGROLEV, s.r.o., so sídlom v Poprade, Okružná 787/18, Poprad, proti rozsudku Okresného súdu Svidník sp. zn. 1T/94/2013 zo dňa 20.02.2023, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. f/, ods. 2 Tr. poriadku z r u š u j e napadnutý rozsudok vo výroku o náhrade škody vo vzťahu k poškodenej TATRA-AGROLEV, s.r.o.

Na základe § 322 ods. 3 Tr. poriadku

Obžalovaní

- A. B. B., nar. XX.XX.XXXX v C. C., trvale bytom D. XXX, okr. C.,
- E. F., nar. XX.XX.XXXX v B., trvale bytom B. XX, okr. G.,

sú podľa § 287 ods. 1 Tr. poriadku p o v i n n í zaplatiť spoločne a nerozdielne poškodenej spoločnosti TATRA-AGROLEV, s.r.o., so sídlom v Poprade, Okružná 787/18, 058 01 Poprad, IČO: 31 729 797 škodu vo výške 7.757,25 eur.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. poriadku poškodenú TATRA-AGROLEV, s.r.o., so sídlom v Poprade, Okružná 787/18, 058 01 Poprad, IČO: 31 729 797 so zvyškom nároku na náhradu škody o d k a z u j e na civilný proces.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom uznal súd prvého stupňa obžalovaného A. B. B. a E. F. vinnými v bode I. z trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 9 ods. 2, § 148a ods. 1 Tr. zákona účinného do 31.12.2005; obžalovaného A. B. B. v bode II., III., IV., V., VI. rozsudku z pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zákona účinného do 31.12.2005 z časti samostatne a z časti podľa § 9 ods. 2 Tr. zákona účinného do 31.12.2005; v bode VII. rozsudku z trestného činu marenia konkurzného alebo vyrovnacieho konania podľa § 256c písm. a/ Tr. zákona účinného do 31.12.2005; obžalovaného E. F. v bode II. rozsudku z pokračovacieho trestného činu podvodu podľa § 9 ods. 2, § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zákona účinného do 31.12.2005, v bode II. písm. c) rozsudku na tom skutkovom základe, že

- na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej 06.08.1999 so spoločnosťou s ručením obmedzeným TATRA-AGROLEV Levoča ako predávajúcim v období od 06.08.1999 do 09.08.1999 od predávajúceho prevzali 15 000 sliepok v celkovej hodnote 450.000,- Sk (14.967,26 eur), no kúpnu cenu v lehote splatnosti faktúry ku škode spoločnosti s ručením obmedzeným TATRA-AGROLEV Levoča neuhradili, pričom v súčasnosti škoda trvá vo výške 233.694,80 Sk (7.757,25 eur).

Okresný súd u obžalovaného A. B. B. podľa § 37 Tr. zákona účinného do 31.12.2005, s prihladnutím na § 40 ods. 1, ods. 5 písm. c/ Tr. zákona účinného do 31.12.2005 upustil od uloženia súhrnného trestu odňatia slobody podľa § 35 ods. 2 Tr. zákona účinného do 31.12.2005, pretože má za to, že trest uložený obžalovanému rozsudkom Okresného súdu Svidník sp.zn. 1T/66/2009 zo dňa 11.03.2014, ktorým mu bol za skutky pod bodom 1/ a 2/ rozsudku uložený súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 18 (osemnásť) mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia, je dostatočný.

Obžalovanému E. F. okresný súd uložil podľa § 250 ods. 5 Tr. zákona účinného do 31.12.2005, s použitím § 35 ods. 1 Tr. zákona v znení účinnom do 31.08.2003, § 40 ods. 1, ods. 5 písm. c/ Tr. zákona účinného do 31.12.2005, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 1 (jedného) roka. Podľa § 58 ods. 1 písm. a/ Tr. zákona účinného do 31.12.2005, výkon uloženého trestu odňatia slobody podmienečne odkladá a súčasne podľa § 59 ods. 1 Tr. zákona účinného do 31.12.2005 určuje skúšobnú dobu v trvaní 18 (osemnásť) mesiacov.

Obžalovaného E. F. zároveň podľa § 285 písm. c/ Tr. poriadku oslobodil spod obžaloby pre skutok v bode II. rozsudku právne kvalifikovanom ako trestný čin podvodu podľa § 9 ods. 2, § 250 ods. 1, ods. 5 Tr. zákona účinného do 31.12.2005, lebo nebolo dokázané, že skutok spáchal obžalovaný.

O škode rozhodol okresný súd podľa § 288 ods. 1 Tr. poriadku tak, že poškodených

- Liaharenský podnik Nitra, a. s., so sídlom Nitra – Párovské Háje 949 01, IČO: 00 199 010,
- AGROSLUŽBY Svidník, s.r.o., so sídlom Stropkovská 474, 089 01 Svidník, IČO: 31 734 154,

- TATRA-AGROLEV, s.r.o., so sídlom Okružná 787/18, 058 01 Poprad, IČO: 31 729 797,

- TERRA a.s. v konkurze, so sídlom Letná 35, 071 01 Michalovce, IČO: 36 192 309,

- MANGINI s.r.o., so sídlom Michalovská 1, 073 01 Sobrance, IČO: 36 191 141,

- Agromarkt, spol. s r.o., so sídlom Železničná 93, 932 01 Veľký Meder, IČO: 31 427 588,
odkázal s ich nárokmi na náhradu škody na civilný proces.

Proti tomuto rozsudku, avšak len čo do výroku o náhrade škody, v zákonom stanovenej lehote podala odvolanie poškodená spoločnosť TATRA-AGROLEV, s.r.o, ktoré prostredníctvom splnomocnenca odôvodnila tak, že sa nestotožnila s odôvodnením rozsudku týkajúcom sa nároku na náhradu škody, kde okresný súd uviedol, že obžalovaní spáchali trestný čin v súvislosti s výkonom svojej funkcie konateľov v spoločnosti TOP-AGRO s.r.o., v ktorej boli konateľmi, a preto má za vzniknutú škodu zodpovedať TOP-AGRO s.r.o., keďže konatelia nekonali ako samostatné fyzické osoby, ale ako konatelia danej spoločnosti. Odvolateľ považuje záver okresného súdu, že páchatel' za škodu nezodpovedá za nesprávny a nespravodlivý. Pri 20 rokoch trvajúcim trestnom konaní okresný súd očividne nemôže použiť argumentáciu, že by rozhodovanie o nároku na náhradu škody bránilo rýchlemu priebehu trestného konania. Odvolateľ preto rozumie veľmi strohému odôvodneniu rozsudku v časti rozhodnutia o jeho nároku na náhradu škody tak, že v trestnom konaní absentoval podklad na rozhodnutie o povinnosti nahraďiť škodu, pretože za vzniknutú škodu zodpovedá TOP-AGRO s.r.o. Tento záver úplne ignoruje úpravu zodpovednosti konateľov podľa Obchodného zákonníka a fakt, že obžalovaní predsa nespôsobili škodu poškodenému bežným výkonom funkcie konateľa pri obvyklej obchodnej činnosti, ale trestným činom. Dôvodom pre nepriznanie nároku na náhradu škody podľa rozsudku má byť aj to, že o jeho pohľadávke už bolo rozhodnuté v civilnom konaní, následne bola pohľadávka vymáhaná v exekučnom konaní a prihlásená do konkurzu. Konkurzné konanie na úpadcu TOP-AGRO s.r.o. bolo ukončené a na skupinu veriteľov, v ktorej bol aj poškodený, neprípádalo žiadne uspokojenie a úpadca TOP-AGRO s.r.o. bol vymazaný z obchodného registra. Uvedené skutočnosti boli súdu oznámené listom

zo dňa 23.06.2021 a jedná sa aj o informáciu dostupnú z verejných zdrojov. Je teda, podľa názoru odvolateľa, nesporné, že od spoločnosti TOP-AGRO s.r.o. svoju pohľadávku nikdy nezíska a ani mu nebola zaplatená do doby vynesenia rozsudku, či už zo strany obžalovaných, alebo spoločnosti TOP-AGRO s.r.o. a o to skôr mal súd dospieť k záveru, že je potrebné obžalovaných zaviazť na náhradu škody. Civilné konanie bolo vedené voči spoločnosti TOP-AGRO s.r.o. a je zrejmé, že sa na strane dlžníka nejednalo o ten istý subjekt ako v trestnom konaní a v ňom prebiehajúcom adhéznom konaní, v ktorom sa rozhoduje o nároku na náhradu škody. Neexistovala teda prekážka už skôr rozhodnutej veci, ktorá by bránila súdu priznať poškodenému nárok na náhradu škody. Odvolateľ nesúhlasil s názorom okresného súdu, že za vzniknutú škodu má zodpovedať len spoločnosť TOP-AGRO s.r.o. a tento záver považuje preto za arbitrárny, prekvapivý a nespravodlivý. Poukázal na to, že práve obžalovaní boli tí, ktorí vylákali finančné prostriedky podvodným konaním v čase, keď vedeli, že spoločnosť TOP-AGRO s.r.o. nemá prostriedky na ich úhradu. Je irelevantné v koho mene a v prospech koho konali, ale fakt že tovar (sliepky) boli dodané spoločnosti TOP-AGRO s.r.o., sám o sebe neznamená, že obžalovaní nemali z tohto tovaru prospech. Odvolateľ má za to, že obžalovaní sú za škodu, ktorá odvolateľovi vznikla, zodpovední v trestnoprávnej rovine, keďže škoda vznikla poškodenému ich podvodným konaním, ale aj podľa § 135a Obchodného zákonníka, keď jednoznačne nekonali s odbornou starostlivosťou. Podľa § 135a ods. 5 Obchodného zákonníka nároky spoločnosti na náhradu škody voči konateľom môže uplatniť vo svojom mene a na vlastný účet veriteľ spoločnosti, ak nemôže uspokojiť svoju pohľadávku z majetku spoločnosti. V zmysle uvedeného je daný aj priamy nárok poškodeného na náhradu škody voči obžalovaným. V čase spáchania skutku v roku 1999 bol účinný § 106 ods. 3 Obchodného zákonníka v znení, že ak porušenie záväzkov spoločnosti spôsobil spoločník, konateľ alebo likvidátor takým konaním, za ktoré bol právoplatným rozhodnutím súdu odsúdený, zodpovedá za škody, ktoré svojím konaním spôsobil, celým svojím majetkom. Pokiaľ súd v rozsudku konštatuje, že obžalovaní konali pri spáchaní trestného činu ako konatelia spoločnosti TOP-AGRO s.r.o. súd tým navodzuje dojem, ako keby išlo o bežný spôsob výkonu funkcie konateľov, pričom presnejšie by bolo uviesť, že obžalovaní zneužili svoje postavenie konateľov v spoločnosti TOP-AGRO s.r.o. na to, aby spáchali trestný čin. Pri spáchaní majetkového trestného činu, akým je podvod, je absolútne nevyhnutné priznať poškodenému nárok na náhradu škody, pokiaľ sú na to splnené podmienky, pretože jedine vtedy trestné konanie naplní svoj účel. Argumentácia, akú použil súd v rozsudku de facto znamená, že ak niekto spácha trestný čin v súvislosti so zneužitím výkonu svojej funkcie (čo je potrebné aplikovať na výkon akejkoľvek funkcie, zďaleka nie len konateľa), nebude povinný túto škodu nahradiť, lebo tú má nahradiť ten, v mene koho páchatel konal. Spáchanie trestného činu je extrémny prípad porušenia povinnosti konateľa konať s odbornou starostlivosťou, za ktoré musí niesť konateľ dôsledky aj v podobe zodpovednosti za spôsobenú škodu a bolo by až úsmevným, keby zodpovednosť za škodu mala niesť len neexistujúca spoločnosť, ktorá bola zrušená a vymazaná z obchodného registra pre nemajetnosť. Odvolateľ dáva do pozornosti, že podnikol všetky dostupné kroky, aby si nárok na náhradu škody uplatnil a vymohol najprv od spoločnosti TOP-AGRO s.r.o.. Odvolateľ poukázal na to, že súd nemôže poškodeného zbytočne odkázať na civilný proces, ale musí sa náležite vysporiadať aj s otázkami náhrady škody podľa civilného práva. Podľa § 287 ods. 1 Tr. poriadku súd uloží obžalovanému vždy povinnosť nahradiť neuhradenú škodu alebo jej neuhradenú časť, ak jej výška je súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, alebo ak ide o náhradu morálnej škody spôsobenej úmyselným násilným trestným činom podľa osobitného zákona, ak škoda nebola dosiaľ uhradená. Odvolateľ ako poškodený si v trestnom konaní riadne a včas uplatnil nárok na náhradu škody vo výške 18.257,35 eur (550.025,80 Sk), čo zodpovedá pohľadávke poškodeného na zaplatenie zostatku kúpnej ceny spolu s príslušenstvom tak, ako bola prihlásená do konkurzného konania voči spoločnosti TOP-AGRO s.r.o. a zaradená do zoznamu pohľadávok správcom, keďže nebola popretá, čo podľa jeho názoru preukazuje správnosť jej vyčíslenia. Súd mal výšku škody preukázanú minimálne vo výške 7.757,25 eur, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku v popise skutku. Podmienka pre uloženie povinnosti nahradiť škodu bola splnená, pretože jej výška bola súčasťou popisu skutku a táto škoda nebola uhradená. Poškodený má za to, že ak je zistená výška škody rozhodujúca pre výrok o vine a treste, súd mal o jeho nároku na náhradu škody rozhodnúť tak, že obžalovaných zaviazá na jej zaplatenie. Jeho odkázanie na civilný proces s nárokom na náhradu škody má byť len krajná možnosť, inak je súd v zásade povinný akceptovať, že v adhéznom konaní rozhoduje aj o otázkach súkromno-hmotnoprávných a tejto zodpovednosti sa nemá vyhýbať. Pokiaľ má súd za to, že nárok na náhradu škody nie je daný, lebo obžalovaní za škodu nezodpovedajú, má poškodený nárok na riadne odôvodnenie rozsudku o tomto výroku, čo nie je prípad napadnutého rozsudku, ktorý je vo výroku o náhrade škody nepreskúmateľným pre jeho nedostatočné odôvodnenie, keď nedáva odpoveď na otázky, prečo by obžalovaní ako konatelia nemali zodpovedať za škodu popri spoločnosti TOP-AGRO, s.r.o. a súd tento svoj právny záver o nič neopiera. Naviac

odvolateľ zdôraznil, že spôsobenie škody páchatelom je súčasťou skutkovej podstaty trestného činu podvodu podľa § 221 Tr. zákona, a preto nemôže obstať argumentácia súdu, že za túto zodpovedá spoločnosť a na druhej strane konateľov spoločnosti za tento trestný čin odsúdiť. S poukazom na vyššie uvedené odvolateľ navrhol, aby krajský súd zmenil rozsudok v jeho napadnutej časti týmto odvolaním tak, že uloží obžalovanému 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť poškodenému náhradu škody vo výške 18.257,35 eur, minimálne však vo výške 7.757,25 eur, alternatívne poškodený navrhuje, aby odvolací súd rozsudok v časti napadnutej týmto odvolaním zrušil a vrátil prvostupňovému súdu na opätovné rozhodnutie.

Na základe podaného odvolania postupoval krajský súd v intenciách ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. poriadku, podľa ktorého, ak odvolací súd nezamietne odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, pričom na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. poriadku. Vzhľadom na to, že krajský súd nezistil chyby, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania a vychádzajúc z ustanovenia § 307 ods. 1 písm. c/ Tr. poriadku, je poškodený oprávnený podať odvolanie, len čo do výroku o náhrade škody, preskúmal len napadnutý výrok rozsudku, teda výrok o náhrade škody vo vzťahu k poškodenému TATRA-AGROLEV, s.r.o., so sídlom Okružná 787/18, 05801 Poprad, IČO: 31 729 797 a po takomto preskúmaní dospel k nasledovným záverom.

Okresný súd napadnutý výrok o náhrade škody, ktorým odkázal poškodené strany s ich nárokmi na náhradu škody na civilný proces, teda aj poškodenú spoločnosť TATRA-AGROLEV, s.r.o., odôvodnil tým, že obžalovaný A. B. B. a obžalovaný E. F. trestný čin spáchali v súvislosti s výkonom svojej funkcie konateľov spoločnosti TOP-AGRO s.r.o., ktorej boli spoločníkmi, a to v prospech tejto spoločnosti, nie k vlastnému obohateniu. V danom prípade preto za vzniknutú škodu zodpovedá spoločnosť TOP-AGRO s.r.o., pretože obžalovaní nekonali ako samostatné fyzické osoby, ale ako konatelia uvedenej spoločnosti. Okresný súd ďalej dôvodil tým, že v mnohých prípadoch o uplatnených nárokoch poškodených už bolo rozhodnuté v civilnom konaní a na základe takýchto exekučných titulov boli vedené exekučné konania a následne po vyhlásení konkurzu boli tieto pohľadávky poškodenými prihlásené do konkurzného konania. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel okresný súd k záveru, že nebolo možné poškodeným ich nároky priznať, preto v súlade s ustanovením § 288 ods. 1 Tr. poriadku odkázal poškodených, ktorí si riadne a včas uplatnili nárok na náhradu škody a ktorí sú uvedení vo výroku rozsudku o náhrade škody, na civilné konanie.

Z výpovede poškodeného A. H. D., vtedajšieho generálneho riaditeľa spoločnosti TATRA-AGROLEV Levoča, prečítanej na hlavnom pojednávaní vyplýva, že dňa 06.08.1999 bola uzavretá kúpna zmluva, ktorú za kupujúceho uzavreli obaja konatelia. Nosnice boli ihneď po podpise zmluvy, t. j. počnúc dňom 06.08.1999 dodané a bola tiež vystavená faktúra na sumu 450.000,- Sk. Pri podpise zmluvy ich konatelia spoločnosti TOP-AGRO, s.r.o. utvrdzovali v tom, že sú solventní a že kúpna cenu zaplatia do 16.08.1999 na účet. Keďže faktúra nebola v lehote splatnosti zaplatená, kontaktovali konateľov, ktorí im prisľúbili uhradenie faktúry. V danej veci vydal Okresný súd Svidník dňa 22.10.1999 platobný rozkaz sp. zn. 7Cb/211/99, na základe ktorého bola spoločnosť TOP-AGRO s.r.o. povinná zaplatiť 450.000,- Sk s 20% úrokom z omeškania ročne od 17.08.1999 do zaplata a trovy konania. V dôsledku nezaplata uvedeného bolo následne vedené exekučné konanie exekútorom JUDr. Michalom Brožinom pod sp. zn. Ex 491/99, v rámci ktorého bola vymožená suma 21.564,20 Sk a predajom hnuťelného majetku suma 194.741,- Sk. Uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 3K/191/01 zo dňa 09.04.2003 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka TOP-AGRO s.r.o., do konkurzného konania prihlásil odvolateľ svoju pohľadávku vo výške 550.025,80 Sk vrátane úrokov a túto sumu si poškodená spoločnosť uplatnila, aj ako nárok na náhradu škody v trestnom konaní.

Zhodne s touto výpoveďou vypovedali aj JUDr. Miloš Taragel, právny zástupca poškodenej spoločnosti, ako aj jej nový konateľ A. H. B., ktorý si dňa 25.10.2012 uplatnil voči obžalovaným nárok na náhradu škody vo výške 18.257,51 eur, pretože ich pohľadávka prihlásená v konkurznom konaní nebola uspokojená.

Okresným súdom boli prečítané boli aj so skutkom súvisiace listinné dôkazy, a to kúpna zmluva zo dňa 06.08.1999 podpísaná oboma konateľmi spoločnosti TOP-AGRO, s.r.o., predmetom ktorej je

dodanie 15.000 kusov vyradených slipek v cene 30,-Sk/ks so splatnosťou faktúry do 14 dní od jej vystavenia, samotná faktúra č. 610 splatná dňa 16.08.1999, rukou písaný splátkový kalendár podpísaný oboma konateľmi spoločnosti TOP-AGRO, s.r.o., ako aj písomnosti týkajúce sa vedeného exekučného a konkurzného konania a tiež platobný rozkaz Okresného súdu Svidník sp. zn. 7Cb/211/99 zo dňa 22.10.1999, právoplatný dňa 28.10.1999. z uvedených listín bola ustálená výška spôsobenej škody v sume 7.757,25 eur, ktorá našla odraz aj v skutkovej vete rozsudku.

Z vyššie uvedených skutočností je možné vyvodiť záver, že poškodená spoločnosť si nárok na náhradu škody uplatnila už v prípravnom konaní, teda včas, a to z titulu sumy, ktorú obžalovaní, ako konatelia spoločnosti TOP-AGRO, s.r.o., poškodenej spoločnosti neuhradili za dodaný tovar.

Podľa § 46 ods. 1 Tr. poriadku, poškodený je osoba, ktorej bolo trestným činom ublížené na zdraví, spôsobená majetková, morálna alebo iná škoda alebo boli porušené či ohrozené jej iné zákonom chránené práva alebo slobody. Poškodený má právo v prípadoch ustanovených týmto zákonom sa vyjadriť, či súhlasí s trestným stíhaním, má právo uplatniť nárok na náhradu škody, robiť návrhy na vykonanie dôkazov alebo na ich doplnenie, predkladať dôkazy, nazerať do spisov a preštudovať ich, zúčastniť sa na hlavnom pojednávaní a na verejnom zasadnutí konanom o odvolaní alebo o dohode o priznaní viny a prijatí trestu, vyjadriť sa k vykonaným dôkazom, má právo záverečnej reči a právo podávať opravné prostriedky v rozsahu vymedzenom týmto zákonom.

Podľa § 46 ods. 3 Tr. poriadku, poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je tiež oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu; návrh musí poškodený uplatniť najneskoršie do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Z návrhu musí byť zrejmé, z akých dôvodov a v akej výške sa nárok na náhradu škody uplatňuje.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. poriadku, ak súd odsudzuje obžalovaného pre trestný čin, ktorým spôsobil inému škodu uvedenú v § 46 ods. 1, uloží mu spravidla v rozsudku, aby ju poškodenému nahradil, ak bol nárok riadne a včas uplatnený. Ak tomu nebráni zákonná prekážka, súd uloží obžalovanému vždy povinnosť nahradiť neuhradenú škodu alebo jej neuhradenú časť, ak jej výška je súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku, ktorým bol obžalovaný uznaný za vinného, alebo ak ide o náhradu morálnej škody spôsobenej úmyselným násilným trestným činom podľa osobitného zákona, ak škoda nebola dosiaľ uhradená.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. poriadku, na občianske súdne konanie alebo na konanie pred iným príslušným orgánom odkáže súd poškodeného tiež so zvyškom jeho nároku, ak mu nárok z akéhokoľvek dôvodu prizná len sčasti.

Citovanými ustanoveniami sa deklaruje nárok poškodeného voči páchatelovi trestného činu na náhradu škody, ktorá bola poškodenému spôsobená v príčinnej súvislosti s trestným činom páchatela, ktoré sa označuje aj ako adhézne konanie. Poškodený je oprávnený uplatniť si nárok na náhradu škody v trestnom konaní a navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku (trestnom rozkaze) uložil obžalovanému povinnosť nahradiť spôsobenú škodu. Tento návrh môže poškodený uplatniť najneskôr do skončenia vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania. Zákon v tomto ustanovení umožňuje uplatnenie nároku na náhradu akejkoľvek škody, t. j. nie iba majetkovej, na druhej strane však pri úprave rozhodovania súdu o uplatnenom nároku na náhradu škody v § 287 ods. 1 Tr. poriadku predpokladá rozhodnutie o náhrade iba majetkovej škody. Za škodu je možné považovať aj získanie prospechu v príčinnej súvislosti s trestným činom, a v nadväznosti na to tomu, na koho úkor bol prospech získaný, je možné priznať postavenie poškodeného.

Krajský súd pokladá za potrebné zdôrazniť, že v zmysle § 287 ods. 1 Tr. poriadku je možné obžalovanému uložiť povinnosť nahradiť škodu poškodenému pri splnení všetkých podmienok vyžadovaných príslušnými ustanoveniami Trestného poriadku. Z tohto ustanovenia najmä vyplýva, že je ho možné aplikovať za súčasného rozhodnutia odsudzujúcim rozsudkom, pri škode spôsobenej skutkom vykazujúcim znaky trestného činu, pričom z jeho spáchania bol obžalovaný uznaný za vinného s tým, že škoda, ktorá bola trestným činom spôsobená, má charakter majetkovej škody a uplatnený nárok má podklad v príslušných hmotnoprávných predpisoch, vrátane jej výšky. Taktiež za naplnenia predpokladu, že zodpovednosť obžalovaného za škodu bola v trestnom konaní dostatočne preukázaná

a nie je iná zákonná prekážka, ktorá by bránila rozhodnutiu o uplatnenom nároku na náhradu škody. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na to, že trestné právo Slovenskej republiky je doposiaľ postavené výhradne na princípe individuálnej trestnej zodpovednosti fyzických osôb. Táto zásada má význam nielen pre rozhodovanie o vine a treste, ale i pre ukladanie povinnosti nahradiť škodu, pretože len páchatel trestného činu môže byť v adhéznom konaní zviazaný k povinnosti spôsobiť škodu nahradiť. Pokiaľ teda bol trestný čin spáchaný páchatelom v postavení štatutárneho orgánu právnickej osoby a v súvislosti s týmto jeho postavením a podmienky ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka sa neuplatnia, k náhrade spôsobenej škody môže byť zviazaný iba páchatel osobne. To inými slovami znamená, že takýto páchatel trestného činu, ktorému bola v rámci adhézneho konania uložená povinnosť k náhrade škody, je povinný tuto škodu uhradiť zo svojho majetku, a nie z majetku právnickej osoby, ktorej je štatutárnym orgánom.

Krajský súd zdôrazňuje, že hlavnými úlohami trestného konania je odhalenie trestných činov a ich páchatelov, potrestanie páchatelov trestných činov a nahradenie škody spôsobenej trestným činom.

Aj keď nepochybne odhalenie páchatela a jeho potrestanie je aj pre poškodeného určitým zadosťučinením, hlavným zmyslom trestného konania vo vzťahu k poškodenému je nahradenie trestným činom spôsobenej škody, či pokiaľ je to možné navrátenie trestným činom narušených vzťahov do pôvodného stavu, preto je poškodenému umožnené v rámci trestného konania domáhať sa náhrady škody spôsobenej trestným činom bez súdneho poplatku, či ďalších nákladov. Pokiaľ by sa totiž páchatel trestného činu nedopustil, poškodenému by škodu nespôsobil a poškodený by sa jej náhrady nemusel domáhať, pričom najzmysluplnejším zadosťučinením pre poškodeného je, keď mu je škoda spôsobená trestným činom nahradená. Samozrejme poškodený sa môže rozhodnúť, že svoj nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, nebude uplatňovať v trestnom konaní, ale si ju uplatní v konaní občianskoprávnom.

Každopádne ale je výsostným právom poškodeného, aby sa rozhodol, či si bude takýto svoj nárok uplatňovať v trestnom alebo občianskoprávnom konaní, keďže žiaden právny predpis mu neukladá, aby si primárne svoj nárok na náhradu škody spôsobenej trestným činom primárne uplatňoval v civilnom konaní, naopak, platná právna úprava skôr predpokladá, že poškodený si primárne bude svoj takýto nárok uplatňovať v trestnom konaní, pričom je nepodstatné, či by tento nárok bol v súčasnosti v civilnom konaní premlčaný, keďže poškodený si ho riadne v trestnom konaní uplatnil v čase, keď premlčaný nebol a v tomto konaní aj riadne pokračoval.

Po oboznámení sa s odvolaním poškodeného, týmto odvolaním napadnutým rozsudkom, ako aj obsahom predloženého spisu, s poukazom na citované zákonné ustanovenie krajský súd konštatuje, že okresný súd nepostupoval správne, ak poškodeného s nárokom na náhradu škody odkázal na civilný proces. Z citovaného zákonného ustanovenia § 287 ods. 1 Tr. poriadku okrem iného vyplýva, že súd uloží obžalovanému vždy povinnosť nahradiť neuhradenú škodu alebo jej neuhradenú časť, ak jej výška je súčasťou popisu skutku uvedeného vo výroku rozsudku. Z výroku rozsudku týkajúceho sa oboch obžalovaných v bode II. písm. c/, v ktorom je popísané konanie obžalovaných vo vzťahu k spoločnosti TATRA-AGROLEV, s.r.o. jednoznačne vyplýva, že obžalovaní svojím konaním spôsobili poškodenú spoločnosť TATRA-AGROLEV, s.r.o. celkovú škodu v sume 7.757,25 eur.

Z obsahu spisu krajský súd ďalej zistil, že poškodená spoločnosť si svoj nárok na náhradu škody uplatnila riadne a včas v súlade s ustanovením § 46 ods. 3 Tr. poriadku v prípravnom konaní. Výšku škody preukázal jednak svojou výpoveďou v prípravnom konaní vtedajší generálny riaditeľ poškodenej spoločnosti A. H. D., tiež JUDr. Miloš Taragel, právny zástupca poškodenej spoločnosti, ako aj jej nový konateľ A. H. B., výpovede ktorých boli na hlavnom pojednávaní prečítané zákonným postupom.

Je pravdou, že vlastnícke právo k dodanému tovaru nenadobudli obžalovaní, ale ich spoločnosť, táto okolnosť však na priznanie nároku na náhradu škody poškodenému zo strany obžalovaného nemá žiaden vplyv. Obžalovaným bola totiž uložená povinnosť nahradiť spôsobenú škodu z dôvodu, že od poškodeného podvodne vylákali tovar v hodnote 18.257,35 eur, hoci v čase objednania tovaru dostatkom finančných prostriedkov nedisponovali. Pokiaľ by totiž poškodený vedel, že spoločnosť obžalovaných, v ktorej boli v tom čase spoločníkmi a konateľmi, teda oprávnenými osobami za ňu konať, nemá peniaze na zaplatenie tovaru, tovar by zrejme jej nedodal a tým by mu škoda nebola vznikla. Každé spáchanie trestného činu totiž predstavuje určité narušenie pokojného stavu občianskej spoločnosti, za nápravu

ktorého potom nesie zodpovednosť páchatel' trestného činu, teda v prejednávanej veci obaja obžalovaní spoločne a nerozdielne. Krajský súd v tejto súvislosti primerane poukazuje aj na rozhodnutie NS ČR sp. zn. 4Tz 72/2007. Keďže spáchanie trestného činu podvodu nie je predmetom činnosti spoločnosti s ručením obmedzeným, je možné zaviazat' k náhrade škody obžalovaných.

Keďže poškodený si uplatnil nárok na náhradu škody riadne a včas, jej výška je ustálená vykonaným dokazovaním na sumu 7.757,25 eur a je uvedená aj v skutkovej vete rozsudku, neostávalo krajskému súdu nič iné, len napraviť pochybenie okresného súdu a napadnutý rozsudok postupom podľa § 321 ods. 1 písm. f/, ods. 2 Tr. poriadku zrušiť vo výroku o náhrade škody týkajúcej sa poškodenej spoločnosti TATRA-AGROLEV, s.r.o., Poprad a obžalovaných spoločne a nerozdielne zaviazat' k náhrade škody tak, ako si túto poškodený uplatnil a keďže poškodený požadoval vyššiu náhradu, so zvyškom nároku na náhradu škody odkázat' menovanú poškodenú spoločnosť na civilný proces.

Tento rozsudok bol prijatý jednomyseľne.
jednohlasne

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku ďalší riadny opravný prostriedok nie je príпустný.